

AAN DE SLAG MET ...



BIODIVERSITEIT IN DE STAD

Ook cultivars van de genoemde soorten zijn geschikt, mits ze geen nadelige eigenschappen hebben, zoals volledig gevulde bloemen.

Dit overzicht maakt onderdeel uit van de publicatie 'Aan de slag met biodiversiteit'. Voor meer informatie:

[Download hier de publicatie](#)

of ga naar www.steenbreek.nl/aan-de-slag-met-biodiversiteit

BOMEN

Alle bomen en grote heesters zijn ook belangrijk voor vogels als schuil/nestelplaats. Afhankelijk van de standplaats zijn ze ook oriëntatiepunt voor vogels en vleermuizen.

SOORT (Latijn)	SOORT (Nederlands)	GEBRUIK TUIN ¹	GEBRUIK CENTRUM ²	GEBRUIK RAND ³	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Acer campestre</i>	Spaanse aak	x	x	x	inheems	4-5	5	5	x	*	x	x	
<i>Acer platanoides</i>	Noorse esdoorn		x	x	inheems	4-5	5	5	x		x	x	
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Gewone esdoorn		x	x	inheems	4-5	5	5	x	*	x	x	
<i>Acer spp. (exclusief palmatum en negundo)</i>	Esdoorn	x	x		verwant		5	5	x		x	x	
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Paardenkastanje		x	x	inheems	5-6	5	5	x		x	x	x
<i>Aesculus pavia / x carnea</i>	Rode paardenkastanje		x		verwant	4-5 (6)	5	5	x		x		x
<i>Alnus glutinosa / incana</i>	Zwarte els / Witte els		x	x	inheems	1-3	0	0		*			x
<i>Castanea sativa</i>	Tamme kastanje	x	x	x	inheems	6-7	5	5	x	*	x	x	x
<i>Catalpa bignonioides</i>	Trompetboom	x	x		exoot	6-7	0	3	x		x	x	
<i>Crataegus spp.</i>	Meidoorn	x	x	x	inh/verw	5	1	1	(x)	(x)*	(x)	(x)*	x
<i>Fagus sylvatica</i>	Beuk		x	x	inheems		0	0	(x)	*			x
<i>Gleditsia triacanthos</i>	Valse Christusdoorn	x	x		exoot	6-7	5	5	x		x	x	
<i>Koelreuteria paniculata</i>	Gele zeepboom	x	x		exoot	7-8	4	4	x		x		
<i>Larix decidua</i>	Europese larix	x	x		exoot		0	0		*			x
<i>Liriodendron tulipifera</i>	Tulpenboom		x		exoot	6-7	4	4	x		x		
<i>Maackia amurensis</i>	Japanse zilverboom	x	x		exoot	6	?	?	x		x		
<i>Malus spp.</i>	Appel en Sierappel	x	x	x	inh/verw	4-5	3	3	x	*	x	x*	x
<i>Phellodendron amurense</i>	Kurkboom		x		exoot	5-6	3	0	x		x		
<i>Picea ssp.</i>	Spar	x	x		exoot		0	0		*			x
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den		x	x	inheems		0	0		*			x
<i>Prunus avium</i>	Zoete kers	x	x	x	inheems	4-5	5	5	x		x	x*	x
<i>Prunus cerasifera</i>	Kerspruim	x	x		verwant	3-4	5	5	x			*	x
<i>Prunus domestica</i>	Pruim	x	x		verwant	4-5	5	5	x	x*	x	x	x
<i>Prunus padus</i>	Vogelkers	x	x	x	inheems	4-5	3	3	x	x*	x		x
<i>Ptelea trifoliata</i>	Lederboom	x	x		exoot	6	5	0	x				
<i>Pyrus communis</i>	Peer	x	x	x	inheems	4-5	5	5	x	*	x	*	x
<i>Pyrus calleryana / salicifolia</i>	Sierpeer	x	x		verwant	4	3	3	x	x	x	x	x
<i>Quercus spp.</i>	Eik	x	x	x	inh/verw		0	0	(x)	*			x
<i>Salix alba / fragilis / sepulchralis</i>	Schietwilg, kraakwilg, treurwilg		x	x	inheems	4-5	5	5	x		x	x*	
<i>Salix caprea</i>	Boswilg	x	x	x	inheems	3-4	5	5	x	x*	x	x*	
<i>Sorbus aucuparia</i>	Wilde lijsterbes	x	x	x	inheems	5-6	3	3	x	*	x	x	x
<i>Sorbus spp.</i>	Lijsterbes, Meelbes	x	x		verwant	5-6	3	3	x		x		x
<i>Styphnolobium japonicum (Sophora)</i>	Japanse honingboom	x	x		exoot	6-9	5	5	x		x		
<i>Taxus</i>	Taxus	x	x	x	inheems		0	0					x
<i>Tilia spp.</i>	Linde		x	x	inh/verw	6-7	5	5	x	x*	x	x	

¹ **Gebruik tuin:** Tuinplant (heel grote bomen hebben geen x bij "Gebruik tuin", maar soms is een compacte cultivar wel geschikt)

² **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken

³ **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen

Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc., x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren

HEESTERS

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEBRUIK TUIN ¹	GEBRUIK CENTRUM ²	GEBRUIK RAND ³	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Abelia</i> spp.	Abelia	x	x		exoot	7-8	3	0	x		x		
<i>Acer campestre</i>	Veldesdoorn	x	x	x	inheems	4-5	5	5	x	*	x	x	
<i>Aesculus parviflora</i>	Herfstpaardenkastanje	x	x		verwant	7-8	4	4	x	*	x	x	x
<i>Aralia elata</i>	Duivelswandelstok	x	x		exoot	8-9	3	3	x		x		
<i>Aucuba japonica</i>	Broodboom	x	x		exoot	4	1	1	(x)			(x)	x
<i>Berberis vulgaris</i>	Zuurbes	x	x	x	inheems	5-6	5	5	x		x	x	x
<i>Berberis julianae</i>	Zuurbes	x	x	x	verwant	5	5	5	x	x	x	x	x
<i>Buddleja</i> spp. (alleen steriele!)	Vlinderstruik	x	x		exoot	7-9	2	0	(x)	x	x		
<i>Buxus sempervirens</i>	Buxus	x	x		inheems	3-4	5	5	x		x	x	
<i>Callicarpa bodinieri</i>	Schoonvrucht	x	x		exoot	6-7	4	4	x		x		
<i>Calluna vulgaris</i>	Struikheide	x	x	x	inheems	7-9	5	5	x	x*	x	x*	
<i>Caryopteris</i> spp.	Baardbloem	x	x		exoot	9-10	5	0	x	(x)	x	x	
<i>Ceanothus x delilianus</i>	Amerikaanse sering	x	x		exoot	8-9	4	0	x			x	
<i>Ceanothus thyrsiflorus</i>	Amerikaanse sering	x	x		exoot	4-6	5	0	x			x	
<i>Cephalanthus</i>	Kogelbloem	x	x		exoot	7-8	4	0	x	x	x	x	
<i>Cercis canadensis / siliquastrum</i>	Judasboom	x	x		exoot	4-5	4	0	x		x		
<i>Chaenomeles</i> spp.	Japanse sierkwee	x	x		exoot	3-4	5	5	x		x	x	x
<i>Clerodendrum trichotomum</i>	Kansenboom	x	x		exoot	8-9	?	?	x	x			
<i>Colutea arborescens</i>	Europese blazenstruik	x	x		exoot	5-6	3	3	x		x	*	
<i>Cornus alba / sanguinea</i>	Kornoelje	x	x	x	inheems	5-6	1	1	x	x*	x	x	x
<i>Cornus controversa</i>	Reuzenkornoelje		x	x	verwant	5-6	5	5	x	x	x		
<i>Cornus mas</i>	Gele kornoelje	x	x	x	inheems	2-3	4	4	x		x	x	x
<i>Corylopsis</i> spp.	Schijnhazelaar	x	x		exoot	2-4	3	0	x		x		
<i>Corylus</i> spp.	Hazelaar	x	x	x	inheems	1-3	0	1		*			x
<i>Cotinus coggygria</i>	Pruikenboom	x	x		exoot	6-7	4	4	x		x	x*	
<i>Cotoneaster dammeri / nanshan / suecicus</i>	Dwergmispel	x	x		exoot	5	5	5	x		x	x	x
<i>Cytisus praecox / scoparius</i>	Brem	x	x	x	inh/verw	5-6	0	5	x	*	x	*	
<i>Deutzia gracilis</i>	Bruidsbloem	x	x		exoot	5-6	4	4	x	x	x	x	
<i>Diervilla</i> spp.	Diervilla	x	x		exoot	6-8	5	5	x		x	x	
<i>Erica carnea</i>	Winterhei	x	x	x	verwant	1-3	5	5	x	x	x		
<i>Erica tetralix</i>	Dophei	x	x	x	inheems	6-9	5	5	x	x	x	x	
<i>Escallonia</i> ssp.	Escallonia	x	x		exoot	6-8	3	3	x		x		
<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts	x	x	x	inheems	5-6	4	0	x				x
<i>Euonymus fortunei</i>	Klimkardinaalsmuts	x	x		verwant	5-6	3	0	x		x		x
<i>Frangula alnus</i>	Sporkehout		x	x	inheems	5-9	5	5	x	x*	x	x*	x
<i>Fuchsia magellanica</i>	Fuchsia	x	x		exoot	6-9	5	5	x	*	x		
<i>Hedera helix</i> Arborescent Groep	Struiklimop (bloeiend)	x	x	x	inheems	9-11	5	5	x	x*	x	x*	x

¹ **Gebruik tuin:** Tuinplant (zeer grote heesters met lage sierwaarde hebben geen x bij "Gebruik tuin")

² **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken

³ **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen

Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc., x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren

HEESTERS (VERVOLG)

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEbruik TUIN ¹	GEbruik CENTRUM ²	GEbruik RAND ³	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Hippophae rhamnoides</i>	Duindoorn		x	x	inheems	4-5	0	1	(x)		(x)		x
<i>Hydrangea paniculata</i> (ongevulde pluimen)	Pluimhortensia	x	x		exoot	7-8	3	3	x	x	x		
<i>Hypericum x inodorum</i>	Koraalhertshooi	x	x		verwant	7-9	0	3	x		x	x	
<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst	x	x	x	inheems	5-6	5	5	x	x*	x	x	x
<i>Itea virginica</i>	Bloemwilg	x	x		exoot	7-8	5	0	x		x	x	
<i>Juniperus communis</i>	Jeneverbes	x	x	x	inheems	4-5	0	0		*			x
<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Koninginnestruik	x	x		exoot	5-6	5	5	x		x		
<i>Ligustrum ovalifolium / vulgare</i> (ongesnoeid)	Liguster	x	x	x	inh/verw	6-7	4	4	x	x*	x		x
<i>Myrica gale</i>	Gagel	x	x	x	inheems	4-5	0	1		*			
<i>Photinia ssp.</i>	Glansmispel	x	x		exoot	5-6	4	4	x		x	*	x
<i>Physocarpus ssp.</i>	Blaasspiraea	x	x		exoot	5-6	3	0	x		x		
<i>Potentilla fruticosa</i>	Heesterganzerik	x	x		verwant	6-9	3	3	x		x	x*	
<i>Prunus lusitanica</i>	Portugese laurierkers	x	x		verwant	5-6	3	3	x		x		x
<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn		x	x	inheems	4-5	3	3	x	x*	x	x	x
<i>Pyracantha spp.</i>	Vuurdoorn	x	x		exoot	5-6	5	5	x	x	x	x*	x
<i>Rhamnus cathartica</i>	Wegedoorn		x	x	inheems	5-6	5	5	x	x*	x	x*	x
<i>Ribes nigrum / rubrum / uva-crispa</i>	Aalbes, Zwarte bes, Kruisbes	x	x	x	inheems	4-5	5	5	x	*	x	x*	x
<i>Ribes sanguineum</i>	Rode ribes	x	x		verwant	4-5	3	3	x		x	x	
<i>Rosa canina / rubiginosa / spinosissima</i>	Botanische rozen		x	x	inheems	6-8	0	5	x		x	x*	x
<i>Rosa</i> (bottelroos, enkelbloemig)	Roos (cultivar)	x	x		verwant	6-9	0	5	(x)		x		x
<i>Rubus fruticosus / idaeus</i>	Braam / Framboos	x	x	x	inheems	5-9	5	5	x	x*	x	x	x
<i>Salix aurita / purpurea</i>	Geoorde wilg, Bittere wilg		x	x	inheems	4-5	5	5	x	x	x	x*	
<i>Salix cinerea</i>	Grauwe wilg		x	x	inheems	3-4	5	5	x	x	x	x*	
<i>Salix repens</i>	Kruipwilg	x	x	x	inheems	4-5	5	5	x		x	x*	
<i>Salix triandra / viminalis</i>	Amandelwilg, Katwilg		x	x	inheems	3-5	5	5	x	*	x	x	
<i>Sambucus nigra</i>	Gewone vlier	x	x	x	inheems	6-8	0	1	(x)	*		(x)	x
<i>Sarcococca ssp.</i>	Vleesbes	x	x		exoot	2-3	5	5	x				x
<i>Skimmia spp.</i>	Skimmia	x	x		exoot	5-6	5	5	x				x
<i>Spiraea japonica</i>	Spiraea	x	x		exoot	7-9	3	3	x		x	x	
<i>Stephanandra incisa</i>	Kransspirea		x		exoot	6-7	5	0	x		x	x	
<i>Symphoricarpos orbiculatus</i>	Sneeuwbes	x	x		exoot	7-9	5	5	x	*	x	x	x
<i>Taxus</i>	Taxus	x	x	x	inheems	3-5	0	3					x
<i>Ulex europaeus</i>	Gaspeldoorn		x	x	inheems	12-5	3	3	x		x	x	
<i>Vaccinium myrtillus / vitis-ideae</i>	Blauwe bosbes / Rode bosbes	x	x	x	inheems	5-6	5	5	x	*	x	x	x
<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos	x	x	x	inheems	6	1	1	(x)	(x)*	(x)		x
<i>Viburnum tinus</i>	Sneeuwbal	x	x		verwant	10-4	3	3	x	x	x	*	
<i>Zanthoxylum simulans</i>	Kiespijnboom	x	x		exoot	6-7	5	5	x				

¹ **Gebruik tuin:** Tuinplant (zeer grote heesters met lage sierwaarde hebben geen x bij "Gebruik tuin")

² **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken

³ **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen

Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc., x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren

KLIMPLANTEN

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEbruik TUIN ^{1A}	GEbruik CENTRUM ^{2A}	GEbruik RAND ^{3A}	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Bryonia dioica</i>	Heggenrank		x	x	inheems	6-9	3	3	x	x	x	x *	
<i>Campsis ssp.</i>	Trompetklimmer	x	x		exoot	7-8	3	3	x		x	x	
<i>Clematis vitalba</i>	Bosrank		x	x	inheems	6-8	0	3	x	*	x	x	
<i>Euonymus fortunei</i>	Klimkardinaalsmuts	x	x		verwant	5-6	3	0	x		x		x
<i>Hedera helix (klimmend, niet bloeiend)</i>	Klimop	x	x	x	inheems		0	0		*		*	
<i>Humulus lupulus</i>	Hop	x	x	x	inheems	5	0	0		*			
<i>Hydrangea anomala</i>	Klimhortensia	x	x		exoot	6	3	3	x		x	x	
<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie	x	x	x	inheems	6-9	1	0	(x)	x *	(x)		x
<i>Lonicera ssp. (klimmend)</i>	Kamperfoelie	x	x		verwant	6-7	1	0	(x)	x	(x)		x
<i>Parthenocissus tricuspidata</i>	Oosterse wilde wingerd	x	x		exoot	5-6	3	0	x			x	x
<i>Passiflora caerulea</i>	Blauwe passiebloem	x			exoot	6-9	4	4	x		x		
<i>Rosa - Climber / Rambler</i>	Klimroos	x	x		verwant	6-7	0	5	x		x	x	x
<i>Vitis vinifera</i>	Druif	x	x		inheems	6	2	2	(x)				x
<i>Wisteria sinensis</i>	Blauwe regen	x	x		exoot	5-7	3	0	x	x	x	x	

VASTE PLANTEN, BOLGEWASSEN EN DWERGHEESTERS

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEbruik TUIN ^{1B}	GEbruik CENTRUM ^{2B}	GEbruik RAND ^{3B}	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend zenegroen	x			inheems	4-6	3	3	x	x	x	x	
<i>Alcea rosea</i>	Stokroos	x			exoot	6-9	?	?	x		x		
<i>Achillea filipendulina</i>	Geel duizendblad	x	x	x	inheems	7-9	1	1	(x)			*	
<i>Allium giganteum</i>	Reuzenlook	x			verwant	6-7	4	4	x		x	x	
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook	x			inheems	5-6	3	0	x	x	x	x	
<i>Allium ursinum</i>	Daslook	x	x	x	inheems	4-5	2	2	x			x	
<i>Anchusa azurea</i>	Italiaanse ossentong	x	x		verwant	6-7	3	3	x	x	x	x	
<i>Angelica archangelica / sylvestris</i>	Grote engelwortel / Gewone engelwortel	x	x	x	inheems	6-8	3	3	x	x	x	x	
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille	x			inheems	6-9	1	1	(x)			*	
<i>Arabis caucasica, procurrens</i>	Randjesbloem	x			verwant	3-5	3	3	x		x		
<i>Aruncus dioicus</i>	Geitenbaard	x	x		exoot	6-7	5	5	x	x	x	x *	
<i>Asparagus officinalis</i>	Tuinasperge	x	x		inheems	5-6	4	4	x	x	x	x	
<i>Aster ageratoides</i>	Japanse dwergaster	x	x		verwant	8-10	5	5	x	x	x	x	
<i>Aster (rassen met ongevulde bloemen)</i>	Herfstaster	x	x		verwant	8-10	2	2	x	x	x	x	
<i>Aubrieta deltoidea</i>	Aubrieta	x			exoot	4-6	3	0	x	x	x		

^{1A} **Gebruik tuin:** Tuinplant. Erg wilde groeiers met lage sierwaarde hebben geen x

^{2A} **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken.

^{3A} **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum. Alleen inheemse soorten geschikt voor extensief beheer hebben een x

^{1B} **Gebruik tuin:** Tuinplant.

^{2B} **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken. Planten die te laag blijven voor onkruidonderdrukking en planten die erg veel onderhoud vragen hebben geen x.

^{3B} **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum. Vooral inheemse soorten die geschikt zijn voor extensief beheer hebben een x. Als onderdeel van zaaimengsels zijn veel meer soorten geschikt.

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen

Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc.,

x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren

VASTE PLANTEN, BOLGEWASSEN EN DWERGHEESTERS (VERVOLG)

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEBRUIK TUIN ¹	GEBRUIK CENTRUM ²	GEBRUIK RAND ³	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Ballota nigra</i>	Stinkende ballote	x			inheems	6-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Bupthalmum salicifolium</i>	Wilgkoeienoog	x			exoot	7-9	3	3	x	x	x	x*	
<i>Campanula rotundifolia / trachelium</i>	Grasklokje / Ruig klokje	x			inheems	6-8	4	4	x		x	x*	
<i>Campanula spp.</i>	Klokje	x	x		verwant	6-8	3	3	x		x	x*	
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid	x			inheems	6-9	3	3	x	x*	x	x	
<i>Centaurea montana</i>	Bergcentaurie	x			verwant	5-9	3	3	x		x	x	
<i>Centaurea scabiosa</i>	Grote centaurie	x			inheems	6-8	3	3	x	x	x	x	
<i>Centranthus ruber</i>	Rode spoorbloem	x	x		inheems	5-7	?	?	(x)	x	x	x	
<i>Cephalaria gigantea</i>	Reuzenscabiosa	x			exoot	6-9	4	0	x	x	x		
<i>Chamerion angustifolium</i>	Smalbladig wilgenroosje	x	x	x	inheems	7-9	5	5	x	x	x	x	
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei	x	x	x	inheems	7-8	3	3	x	(x)	x	x	
<i>Coreopsis verticillata</i>	Meisjesogen	x			exoot	6-9	3	3	x	(x)	x	x	
<i>Corydalis cava / solida</i>	Holwortel / Vingerhelmbloem	x	x	x	inheems	3-5	1	1	(x)			*	
<i>Crambe maritima</i>	Zeekool	x	x	x	inheems	5-6	3	3	x	x	x	x	
<i>Crocus tommasinianus</i>	Boerenkrokus	x	x		inheems	2-3	5	5	x	x	x	x	
<i>Cynara cardunculus</i>	Artisjok / Kardoen	x			exoot	7-8	3	3	x		x		
<i>Echinacea purpurea</i>	Zonnehoed	x	x		exoot	7-10	3	2	x	x	x	x	
<i>Echinops sphaerocephalus</i>	Beklierde kogeldistel	x	x		inheems	7-8	3	3	x	x	x	x	
<i>Eryngium maritimum</i>	Blauwe zeedistel	x	x		inheems	6-7	5	5	x	x	x	x	
<i>Erysimum cheiri</i>	Muurbloem	x	x		inheems	4-6	5	5	x	x	x	x	
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid	x	x	x	inheems	7-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Euphorbia griffithii</i>	Wolfsmelk	x	x		verwant	6	4	0	x			x*	
<i>Foeniculum vulgare</i>	Venkel	x	x	x	inheems	7-10	3	3	x	x*	x	x	
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei	x	x	x	inheems	5-6	1	1	(x)				x
<i>Fritillaria meleagris</i>	Kivietsbloem	x	x	x	inheems	4-5	1	1	(x)			*	
<i>Galanthus nivalis</i>	Gewoon sneeuwlokje	x	x	x	inheems	2-3	3	3	x				
<i>Gaura lindheimeri</i>	Prachtkaaers	x	x		exoot	7-10	5	5	x	x	x	x	
<i>Geranium cinereum</i>	Grijsbladige geranium	x	x		verwant	6-7	3	3	x		x		
<i>Geranium endressii</i>	Roze ooievaarsbek	x	x		verwant	6-7	3	3	x		x		
<i>Geranium macrorrhizum</i>	Rotsooievaarsbek	x	x		verwant	6-9	5	5	x	x	x	x	
<i>Geranium phaeum</i>	Donkere ooievaarsbek	x	x		verwant	5-9	3	3	x		x	x	
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooevaarsbek	x	x	x	inheems	6-7	3	3	x		x	x	
<i>Geranium sanguineum</i>	Bloedooievaarsbek	x	x		verwant	5-8	3	3	x		x	x	
<i>Glechoma hederacea</i>	Hondsdrif	x	x		inheems	4-5	3	0	x	x	x	x	
<i>Gypsophila paniculata</i>	Gipskruid	x	x		exoot	6-7	3	0	x			*	
<i>Helenium autumnale</i>	Zonnekruid	x	x		exoot	8-9	5	5	x	x	x	x	
<i>Helianthemum nummularium</i>	Geel zonneroosje	x	x		exoot	5-8	0	3	x	*	x	x	

¹ **Gebruik tuin:** Tuinplant.

² **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken. Planten die te laag blijven voor onkruidonderdrukking en planten die erg veel onderhoud vragen hebben geen x.

³ **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum. Vooral inheemse soorten die geschikt zijn voor extensief beheer hebben een x. Als onderdeel van zaaimengsels zijn veel meer soorten geschikt.

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen

Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc., x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren

VASTE PLANTEN, BOLGEWASSEN EN DWERGHEESTERS (VERVOLG)

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEBRUIK TUIN ¹	GEBRUIK CENTRUM ²	GEBRUIK RAND ³	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Heliopsis helianthoides</i>	Zonneoog	x	x		exoot	7-9	1	1	(x)			*	
<i>Hyacinthoides non-scripta</i>	Wilde hyacint	x	x	x	inheems	4-5	?	?	x		x		
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid	x	x	x	inheems	6-9	0	3	x		x	x	
<i>Kalimeris incisa</i>	Zomeraster	x	x		exoot	6-8	1	0	(x)			x*	
<i>Knautia arvensis</i>	Beemd kroon	x	x	x	inheems	6-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Lamium maculatum</i>	Gevlekte dovenetel	x	x	x	inheems	4-9	1	1	(x)	*		*	
<i>Lavandula angustifolia</i>	Echte lavendel	x	x		exoot	6-7	5	0	x	x	x	*	
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet	x	x	x	inheems	5-8	3	3	x	x	x	x	
<i>Liatris spicata</i>	Prachtschaarde	x	x		exoot	8-9	3	3	x	x	x		
<i>Ligularia dentata</i>	Kruiskruid	x	x		exoot	7-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Limonium vulgare</i>	Lamsoor	x	x	x	inheems	7-9	5	5	x	x	x		
<i>Linaria purpurea</i>	Walstroleeuwenbek	x	x		verwant	7-9	1	0	(x)			*	
<i>Lotus corniculatus</i>	Gewone rolklaver	x	x	x	inheems	6-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Lupinus polyphyllus</i>	Vaste lupine	x	x		exoot	6-8	3	3	x		x		
<i>Lythrum spp.</i>	Kattenstaart	x	x	x	inh/verw	6-9	5	5	x	x*	x	x*	
<i>Malva moschata / alcea</i>	Muskuskaasjeskruid / Vijfdelig kaasjeskruid	x	x	x	inheems	6-9	3	3	x	*	x		
<i>Melissa officinalis</i>	Citroenmelisse	x	x		exoot	6-9	3	3	x		x	x	
<i>Mentha spp. (keukenkruid)</i>	Munt	x	x		verwant	7-9	3	0	x	x	x	x	
<i>Molinia caerulea</i>	Pijpenstrootje	x	x	x	inheems	7-9	0	0		*			
<i>Muscari ssp.</i>	Blauwe druifjes	x	x		exoot	3-4	3	0	x	x	x		
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid	x	x	x	inheems	6-9	3	0	x	x	x	x	
<i>Nepeta x faassenii</i>	Grijs kattenkruid	x	x		verwant	6-7	3	3	x	x	x	x*	
<i>Origanum spp.</i>	Marjolein	x	x	x	inh/verw	6-9	5	5	x	x*	x	x	
<i>Papaver orientale</i>	Oosterse klaproos	x			verwant	5-6	0	5	x		x	x	
<i>Pentaglottis sempervirens</i>	Overblijvende ossentong	x			exoot	4-10	5	5	x	(x)	x	x	
<i>Perovskia ssp.</i>	Reuzenlavendel	x	x		exoot	8-9	4	0	x		x		
<i>Persicaria amplexicaulis</i>	Doorgroeide duizendknoop	x	x		verwant	7-9	5	0	x		x	x	
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel	x			inheems	5-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Pulmonaria officinalis</i>	Gevlekt longkruid	x	x	x	inheems	3-4	1	1	(x)			*	
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Rozemarijn	x	x		exoot	4-6	1	0	(x)			*	
<i>Rudbeckia spp.</i>	Rudbeckia	x	x		exoot	8-9	1-5	0-3	x	x	x	x	
<i>Ruta graveolens</i>	Wijnruit	x	x		exoot	7-8	3	3	x	x*	x	x*	
<i>Salvia ssp.</i>	Salie	x	x		inh/verw	6-8	1-3	1	x	x*	x	x	
<i>Sanguisorba ssp.</i>	Pimpernel	x	x		inh/verw	5-7	3	3	x	x*	x		
<i>Scabiosa columbaria / ochroleuca</i>	Duifkruid	x	x		inh/verw	7-9	3	3	x	x*	x	x	
<i>Sedum - diverse lage soorten</i>	Vetkruid	x	x		inh/verw	6-7	3	3	x	x*	x	x*	
<i>Sedum spectabile / telephium</i>	Hemelsleutel	x	x		inh/verw	8-9	4	0	x	x*	x	x	

¹ **Gebruik tuin:** Tuinplant.

² **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken. Planten die te laag blijven voor onkruidonderdrukking en planten die erg veel onderhoud vragen hebben geen x.

³ **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum. Vooral inheemse soorten die geschikt zijn voor extensief beheer hebben een x. Als onderdeel van zaaimengsels zijn veel meer soorten geschikt.

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen

Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc., x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren

VASTE PLANTEN, BOLGEWASSEN EN DWERGHEESTERS (VERVOLG)

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEBRUIK TUIN ^{1A}	GEBRUIK CENTRUM ^{2A}	GEBRUIK RAND ^{3A}	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede	x	x	x	inheems	7-9	3	3	x	x	x	x*	
<i>Stachys spp.</i>	Andoorn	x	x		inh/verw	6-8	1	1	x	x	x	x*	
<i>Symphytum officinale</i>	Gewone smeewortel	x	x	x	inheems	4-9	3	3	x		x	x	
<i>Symphytum azureum, grandiflorum</i>	Smeewortel	x	x		verwant	5-6	?	?	x		x	x*	
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid	x	x	x	inheems	7-9	3	3	x	x	x	x*	
<i>Teucrium chamaedrys / lucidrys</i>	Gamander	x	x		verwant	7-9	5	0	x	x	x	x*	
<i>Thalictrum spp.</i>	Ruit	x	x		inh/verw	6-7	0	3	x		x		
<i>Thymus spp.</i>	Tijm	x	x		inh/verw	6-7	3	3	x	x*	x		
<i>Tulipa spp.</i>	Botanische tulpen	x	x		exoot	4-5	1	1	(x)			*	
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan	x	x	x	inheems	6-7	3	3	x	x	x	x	
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts	x	x	x	inheems	6-9	0	3	x		x		
<i>Verbena bonariensis</i>	Stijf ijzerhard	x	x		verwant	7-10	3	0	x	x	x		
<i>Verbena officinalis</i>	IJzerhard	x	x	x	inheems	6-10	3	3	x		x		
<i>Veronica longifolia / spicata</i>	Ereprijs	x	x	x	inh/verw	7-8	3	3	x	x	x	x	

WATER- EN OEVERPLANTEN

Vanwege het risico op zaadverspreiding via water, verdienen langs doorgaande waterverbindingen inheemse soorten de voorkeur.

SOORT (<i>Latijn</i>)	SOORT (<i>Nederlands</i>)	GEBRUIK TUIN ^{1B}	GEBRUIK CENTRUM ^{2B}	GEBRUIK RAND ^{3B}	HERKOMST	BLOEIMAANDEN	NECTAR WAARDE ⁴	POLLEN WAARDE ⁵	HONINGBIJEN ⁶	VLINDERS ⁷	HOMMELS ⁸	DIVERSEN ⁹	VRUCHT/ZAAD ¹⁰
<i>Butomus umbellatus</i>	Zwanenbloem	x	x	x	inheems	6-9	3	3	x		x	x	
<i>Caltha palustris</i>	Gewone dotterbloem	x	x	x	inheems	4-5	3	3	x	(x)	x		
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspiraea	x	x	x	inheems	6-9	0	3	x	*	x	x	
<i>Lythrum salicaria</i>	Kattenstaart	x	x	x	inheems	6-9	5	5	x	x*	x	x	
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt	x	x	x	inheems	7-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Nymphoides peltata</i>	Watergentiaan	x	x	x	inheems	7-9	3	3	x	x	x	x	
<i>Persicaria bistorta</i>	Adderwortel	x	x	x	inheems	5-7	3	3	x	x*	x	x	
<i>Stachys palustris</i>	Moerasandoorn	x	x	x	inheems	7-8	3	0	x	x	x	x	

^{1a} **Gebruik tuin:** Tuinplant.

^{2a} **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken. Planten die te laag blijven voor onkruidonderdrukking en planten die erg veel onderhoud vragen hebben geen x.

^{3a} **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs groene verbindingen tussen stadsrand en centrum. Vooral inheemse soorten die geschikt zijn voor extensief beheer hebben een x. Als onderdeel van zaaimengsels zijn veel meer soorten geschikt.

^{1b} **Gebruik tuin:** Tuinplant voor natte locaties zoals vijverranden

^{2b} **Gebruik centrum:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte van stadscentra en woonwijken.

^{3b} **Gebruik rand:** Geschikt voor toepassing in de openbare ruimte aan de stadsrand en langs blauwe verbindingen tussen stadsrand en centrum

⁴ **Nectar waarde:** 0 = nectar afwezig, 5 = veel nectar

⁵ **Pollen waarde:** 0 = pollen afwezig, 5 = veel pollen
Het gaat hierbij alleen om het type pollen dat door insecten verzameld wordt

⁶ **Honingbijen:** x = veel bezoek van honingbijen, (x) = matig bezoek van honingbijen

⁷ **Vlinders:** x = veel bezoek van vlinders, (x) = matig bezoek van vlinders, * = plant is een waardplant voor rupsen

⁸ **Hommels:** x = veel bezoek van hommels, (x) = matig bezoek van hommels

⁹ **Diversen:** Diverse bestuivende insecten, zoals solitaire bijen, wantsen, zweefvliegen, kevers etc., x = veel insectenbezoek, (x) = matig insectenbezoek, * = plant is waardplant voor enkele soorten solitaire bijen

¹⁰ **Vrucht / zaad:** Vruchten en zaden die gegeten worden door vogels en kleine zoogdieren



Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

SELECTIECRITERIA VOOR OPNAME IN DEZE LIJST:

- Deze lijst is een selectie van soorten die waarde hebben als voedselplant voor insecten, vogels en zoogdieren in een stedelijke (gecultiveerde) omgeving. In natuurlijke vegetaties gelden andere criteria.
- De soort wordt gewoonlijk aangeplant door de mens. Het is geen wilde (stads)plant (bijv. brandnetel, fluitenkruid, pinksterbloem, speenkruid) en geen gezaaid gewas (bijv. klaver, luzerne).
- De soort is meerjarig en wordt algemeen toegepast als sierplant of groente/fruit/keukenkruid in tuinen of openbare ruimte; is bij meerdere Nederlandse kwekerijen te koop.
- Bij de meest gebruikelijke wijze van toepassing komt de plant tot bloei en vruchtzetting. (Voorbeeld: de ui is een goede drachtplant indien bloeiend, maar wordt gewoonlijk voor de bloei geoogst, en is daarom niet opgenomen)
- Soorten die door de EU zijn aangemerkt als invasieve exoot zijn weggelaten (*Ailanthus*, *Asclepias*, *Celastrus*). Soorten die potentieel invasief zijn in Nederland zijn weggelaten (volgens website www.floron.nl/tuinernietin)
- Enkele soorten zijn weggelaten omdat ze sterk allergen zijn (*Betula*) of voor mensen zeer sterk giftig (*Colchicum*, *Digitalis*, *Eranthis*, *Helleborus*, *Laburnum*). Er komen echter nog steeds allergene en giftige gewassen voor in de lijst.
- Voor insectenplanten: de soort is opgenomen in het boek: *Plantenvademecum voor wilde bijen, vlinders en biodiversiteit in tuinen*, A. Koster, 2019, Fontaine Uitgevers.
- Voor insectenplanten: de soort scoort een 3 of hoger op de nectar- of pollenwaarde (of beide) op de website: www.imkerpedia.nl (Drachtplantenlijst)
- Planten met pollenwaarde 0 hebben soms wel stuifmeel, maar van een type dat door insecten niet verzameld wordt (bijvoorbeeld windbestuiver-pollen).
- Er is een beperkte selectie opgenomen van rupsenwaardplanten (Bron: *ANWB Vlinderids*, Heiko Bellman, 2021) en van belangrijke planten voor solitaire bijen (Bron: *Plantenvademecum*, A. Koster, 2019)
- Er is een beperkte selectie opgenomen van planten met vruchten of zaden die veel door vogels en kleine zoogdieren gegeten worden. (Bron: www.vogelbescherming.nl)
- De Latijnse namen zijn gebaseerd op de Naamlijst van Houtige gewassen en Naamlijst van vaste planten (www.internationalplantnames.com).
- Soms staat achter de naam een opmerking die specificeert voor welke planten de opname in de lijst geldt, bijvoorbeeld voor steriele of enkelbloemige exemplaren.
- De Nederlandse namen zijn gebaseerd op: *Nederlandse namen van cultuurplanten - Standaardlijst 2020* van M. Hoffman en M. Lemmens, uitgave NAK-T en NVBT.
- Gebruik Tuin: De plant wordt verkocht voor particuliere tuinen en wordt voor een gemiddelde tuin niet te groot
- Gebruik Centrum: De plant is geschikt voor de openbare ruimte van stadscentra en in woonwijken. Planten ongeschikt voor extensief beheer hebben geen x in deze kolom.
- Gebruik Rand: De plant is geschikt voor openbare ruimte aan de stadsrand, inclusief groene verbindingen van stadscentrum naar stadsrand. Het zijn vooral inheemse, eventueel verwante soorten die geschikt zijn voor extensief beheerde toepassingen.
- De plant is als 'inheems' genoteerd als hij is opgenomen op de website www.floravannederland.nl, of www.wilde-planten.nl. Dit begrip omvat ook stinzenplanten en ingeburgerde soorten.
- De plant is als 'verwant' genoteerd, als de soort niet, maar het geslacht wel inheems is in Nederland. Onderzoek wijst uit dat deze categorie niet-inheemse planten meer insecten lokt dan exoten. (Zie: <https://www.rhs.org.uk/science/conservation-biodiversity/plants-for-bugs>)
- De plant is als 'exoot' genoteerd, als de soort en het plantengeslacht niet inheems zijn in Nederland.

Lijst samengesteld door Actifolia, november 2022